

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 18/2017. (VII. 18.) AB HATÁROZATA

a Kúria Pkf.IV.24.863/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 234. § (1) bekezdésével és 237. §-ával kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pkf.IV.24.863/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, azért azt megsemmisíti.

2. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 234. § (1) bekezdésének és 237. §-ának alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a határozat közlésének időpontja a bíróság érdekkörében felmerülő okból vitatott, a fellebbezés elkésettség miatt akkor utasítható el, ha kétséget kizáró módon megállapítható a határidő elmulasztása.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Juhász M. Gábor ügyvéd, 1054 Budapest, Szemere utca 23. IV/1.) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pkf.IV.24.863/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelme miatt.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy sajtó-helyreigazítási pert indított az alperessel szemben, mely per 70.P.25.624/2014. számon volt folyamatban a Fővárosi Törvényszék előtt. A bíróság 7. sorszám alatt hozta meg ítéletét, melyet tévesen 70.P.25.623/2014/7. szám alatt kézbesítettek a jogi képviselő számára. 70.P.25.623/2014. számon ugyanazon jogi képviselővel eljáró másik felperes által ugyanazon alperes ellen ugyanazon sajtóközleménnyel összefüggésben indított másik sajtó-helyreigazítási per volt folyamatban. Ebben az eljárásban a bíróság szintén 7. sorszám alatt hozta meg ítéletét.
- [3] Az indítványozó ügyében született ítélet téves számozása folytán a Fővárosi Törvényszék a két ítéletet azonos sorszám alatt postázta (vagyis a két vétíven ugyanaz az iratszám szerepelt) ugyanannak a jogi képviselőnek. A kézbesítés azonban eltérő időpontokban került sor. Az indítványozó fellebbezéssel élt az ítélet ellen, egyben kijavítás iránti kérelmet terjesztett elő az ügyszám elírása miatt. Az elsőfokú bíróság a hibát kijavította (a kijavító végzésben a bíróság szintén helytelen ügyszámot tüntetett fel, mert elírta az évszámot, az ítéleten található javítás azonban már helyes), a fellebbezést pedig az ügy irataival együtt felterjesztette a másodfokú bírósághoz. A Fővárosi Ítéletábró az indítványozó fellebbezését mint elkésettet 2.Pf.20.767/2015/2. számon hozott végzésével elutasította. Megállapította, hogy mivel az elsőfokú ítéletet 2015. április 20-án kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének, ezért a fellebbezési határidő május 5-én lejárt, a május 8-án előterjesztett fellebbezés így késve érkezett. A végzés ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, melyben előadta, hogy ügyében az elsőfokú ítéletet 2015. április 23-án kézbesítették. Ennek alátámasztásaként csatolta az elsőfokú ítéletet tartalmazó boríték másolatát, illetve a magyar Posta Zrt. által kiállított hivatalos postai igazolást arról, hogy a borítékon megjelölt ragszámú küldeményt mikor (2015. április 23. napján) és milyen címre kézbesítették. Utalt arra, hogy az ítéleten eredetileg tévesen szerepelt az ügyszám, illetve kifejtette, hogy álláspontja szerint a tévedést az okozhatta, hogy jogi képviselője eljár egy másik felperes ügyében is, és az abban született ítéletet kézbesítették az ügyvédnek április 20-án.

- [4] Az ítéletablai végzést a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott végzésével helybenhagyta. A Kúria kifejtette, hogy az indítványozó által felhozott bizonyítékok nem cáfolták meg az ítéletablai végzésben megfogalmazott indokokat: „Az elsőfokú bíróság ítéletéhez csatolt kézbesítési vétívek egyértelműen 2015. április 20-ai kézbesítést tanúsítottak. Ezen a vétíven feltüntetett ügyszám ugyan pontatlan volt, de ugyanez a pontatlanság volt megtapasztalható a kézbesített ítéleten is, amelynek a kijavítására csak később kerülhetett sor. A felperes által csatolt postai igazolás, továbbá a boríték más ragszámot tartalmaztak, mint amelyen a perbeli elsőfokú ítélet kézbesítése történt, ezért az a jelen esetben bizonyítékként nem volt értékelhető.”
- [5] Az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban kifejtett érvelése szerint tényszerűen rögzíthető, hogy a Fővárosi Törvényszék kezelőirodája összekeverte a vétíveket, és a 70.P.25.623/2014/7. számú ítélet vétívét csatolta az indítványozó ügyében született ítélethez. Kiemelte, hogy a másik ügyben közvetlenül az ügyvéd postafiók-címére címezték a borítékot, míg az ő ügyében téves címet tüntettek fel. Emiatt történhetett az, hogy az egyébként egy napon postára adott iratok eltérő napokon kerültek a jogi képviselő postafiókjába, hisz a postán a címhez tartozó postafiók beazonosítása több időt vesz igénybe, emiatt az később kerül be a postafiókba, mintha a borítékon közvetlenül a postafiók címét tüntetik fel. Kifejtette, hogy a Kúria ezt a hibát nem tárta fel, csak a fellebbezéssel érintett ügy iratait vizsgálta meg, a másik ügyét nem. Az indítványozó szerint az általa előadottakat igazolhatja az a tény is, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezést elkésztés okán nem utasította el, hanem azt a periratokkal együtt felterjesztette a másodfokú bírósághoz.
- [6] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó azért állította, hogy megsértették a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], mert a másik ügyben a másodfokú bíróság (részben helyt adva a kérésnek) helyreigazításra kötelezte az alperest, s az ő ügyében is hasonló döntés lett volna várható. Az indítványozó fellebbezését azonban a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta meg.
- [7] Az Alkotmánybíróság megkereste az elsőfokú bíróságot a 70.P.25.624/2014. és a 70.P.25.623/2014. ügy iratainak megküldése céljából.
- [8] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt 2016. december 13. napján befogadta. Úgy találta, hogy az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek a következők szerint teljesültek. A jogorvoslathoz való jog a törvényben meghatározott feltételek mellett gyakorolható. Ennek egyik eleme, hogy a fellebbező fél határidőn belül nyújtsa be a fellebbezését. A határidőben benyújtott fellebbezést a bíróság – az egyéb feltételek teljesítése esetén – érdemben vizsgálja, egyébként azonban hivatalból elutasítja. A fellebbezési határidő megtartása a fellebbező fél érdekkörébe tartozik, vizsgálata a szabályozás alapján – hivatalból – a bíróság feladata. A jelen ügy azt az alkotmányjogi kérdést veti fel, hogy ha a fellebbezési határidő számítása szempontjából jelentős kézbesítési időpont a bíróság hibájából nem állapítható meg, és a bíróság ennek ellenére hivatalból elutasítja a fellebbezést, akkor sérül-e a jogorvoslathoz való alapjog.

II.

- [9] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. „A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni.” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. A jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés személyre gyakorolt hatása és a tárgya meghatározó, vagyis az, hogy a döntés lényegesen befolyásolta-e az érintett helyzetét, jogait. {18/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [16]}. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jog-sérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. A jogorvoslatot elbíráló szerv nem

köteles a kérelemnek minden körülmények között helyt adni, az azonban feltétlenül szükséges, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevételének nem előfeltétele valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. A jogorvoslatihoz való jog mint alapjog sérelme tehát akként is megvalósulhat, hogy más (alap)jogi sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [16]–[17]}.

- [11] A jelen ügyben az indítványozó az elsőfokú ítélettel, vagyis az ügyben született érdemi határozattal szemben nyújtott be fellebbezést, melyet a bíróság hivatalból elutasított. A bírósági ítéletekkel szemben igénybe vehető rendes perorvoslat a fellebbezés, melyet a jogalkotó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslatihoz való jog biztosítása érdekében szabályozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (a továbbiakban: Pp.). A jogorvoslatihoz való alapjog érvényesülése a fent bemutatott alkotmánybírói gyakorlat fényében nem azt kívánja meg, hogy az indítványozó fellebbezésében foglalt kérelemnek a másodfokú eljárás eredményeként feltétlenül helyt kell adni. E tekintetben lényegtelen, hogy a másik, hasonló tárgyú ügyben a másodfokú bíróság milyen ítéletet hozott. Az alapul szolgáló ügyben felmerült helyzet kapcsán a jogorvoslatihoz való alapjogból fakadó azon követelmény kerül középpontba, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák, és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. Az indítványozó ugyanis az elsőfokú ítélet elleni fellebbezése érdemi elbírálásának lehetőségétől esett el, mikor a bíróságok elkésztettek minősítették a fellebbezését, és ezért azt hivatalból elutasították. Jogorvoslatihoz való alapjogának sérelme tehát ebben az összefüggésben merül fel.
- [12] A jogorvoslatihoz való alapjog érvényesülése tevékeny közreműködést követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható, másrészt pedig a jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslatihoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el.
- [13] Az Alkotmánybíróság értelmezésében jogorvoslati jogukat a jogosultak is csak a törvényben meghatározott feltételek mellett gyakorolhatják. Ezen feltételek egyike a fellebbezési határidő, melynek előírása és megtartása nélkülözhetetlen a perek észszerű időn belül való elintézése szempontjából, de jelentősége van a jogbiztonság, az abból fakadó jogerő biztosítása, illetve a végrehajthatóság kapcsán is.
- [14] Ha a törvényben előírt határidőt a fellebbezésre jogosult önhibájából nem tartja meg, akkor ennek következményeit neki kell viselnie. A fél ilyen esetben ezért nem hivatkozhat alappal alapjogának sérelmére, ha fellebbezését elkésztés miatt hivatalból elutasítják.
- [15] A fellebbezési határidő ugyanakkor biztosítékot is jelent a fél számára. Egyrészt a rendelkezésére álló idő alatt megfontolhatja, él-e jogorvoslati jogával, s ha úgy dönt, igen, akkor a jogszabályi előírásoknak megfelelő fellebbezését elkészítheti. A határidő és az egyéb törvényi feltételek megtartása másrészt garancia arra, hogy a fél fellebbezési kérelme érdemben elbírálást nyer. Ha a bíróság a törvényi feltételeknek megfelelő fellebbezést mégsem bírálja el érdemben, ezzel a fellebbező felet valójában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való alapjogától fosztja meg.
- [16] A Pp. 234. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezés határideje a határozat közlésétől (219. §) számított tizenöt nap. A 219. § (1) bekezdés a) pontja szerint kézbesítés útján kell közölni az ítéletet a felekkel. Az indítványozónak tehát a kézbesítéstől számított tizenöt nap állt rendelkezésre arra, hogy fellebbezését az elsőfokú bíróságnál a Pp. előírásai szerint benyújtsa. Ez a határidő törvényi határidő, ezért csak akkor volna meghosszabbítható [Pp. 104. § (1) bekezdés] vagy lerövidíthető a bíróság által, ha erre a törvény kifejezett felhatalmazást adna. Mivel azonban ilyen törvényi felhatalmazás nincs, bírói döntéssel a fellebbezési határidő nem változtatható meg.
- [17] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában nem kifogásolta, hogy a törvényben biztosított határidő elégtelen lett volna fellebbezése előterjesztésére. Indítványát azért terjesztette elő, mert véleménye szerint a bíróságok az alapjogát sértő módon alkalmazták a törvényi előírásokat: tévesen állapították meg a kézbesítés időpontját és így lerövidítették a fellebbezés benyújtására a Pp. alapján nyitva álló határidőt.
- [18] A fent kifejtettek fényében lényeges, hogy az elsőfokú ítéletet mikor kézbesítették a fellebbező félnek. A kézbesítés tényének és időpontjának igazolására (bizonyítására) szolgál a tértivevény (vétív), mely a postai kézbesítést követően bekerül a bírósági iratokba. Ez alapján ellenőrzik a bíróságok a fellebbezési határidő megtartását. A tértivevény akkor alkalmas a fellebbezési idő megtartásának igazolására, ha abból beazonosítható, hogy ki-nek, milyen iratot és mikor kézbesítettek.

- [19] A postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet 28. § (2) bekezdése szerint a hivatalos irat feladásához rendszeresített kötelezően alkalmazandó belföldi és nemzetközi tértivevény tartalmi és formai követelményeit az Egyetemes Postai Közszolgáltatási Szerződés (a továbbiakban: Szerződés) tartalmazza. E Szerződés 8. számú mellékletének 2. pontja sorolja fel, hogy mit kell feltüntetni a tértivevény előoldalán. Eszerint: „[a] nyomtatvány tartalmazza a következő adatok feljegyzésére szükséges részeket megfelelő elkülönítéssel: [...] b) az irat feladóját, számát, fajtáját, mellékleteit;” A Szerződés 8. számú mellékletének 4. a) pontja azt is előírja, hogy a bíróságnak ebben a részben pontosan fel kell tüntetnie a kézbesíteni szándékozott irat számát, fajtáját.
- [20] A jelen ügyben azonban a bíróság tévedése miatt két különböző ügyben ugyanolyan ügyszámot kapott az írásba foglalt elsőfokú ítélet, emiatt a tértivevényeken is ezt az egyetlen ügyszámot tüntették fel a két ügyben. A tértivevények B) része alapján ezért nem volt megállapítható, melyik tértivevénnyel kézbesítették az egyik, és melyikkel a másik ügyben született ítéletet. Márpedig a visszaérkező tértivevényeket alapvetően a feltüntetett ügyszám alapján csatolják az iratokhoz.
- [21] A Kúria a támadott végzésében ennek ellenére tényként kezelte, hogy a kézbesítés az ügyben hozott és írásba foglalt ítélethez csatolt tértivevénnyel történt az indítványozó jogi képviselője számára. Az ügyszámmal kapcsolatban azt rögzítette, hogy azt ugyan a tértivevényen pontatlanul tüntették fel, de ugyanez a pontatlanság volt megállapítható az eredeti ítéleten is. Ezt csak utóbb javították ki. Nem foglalkozott azzal, hogy ugyanannak a címzettnek ugyanezt az ügyszámot tartalmazó másik tértivevénnyel egy másik ügyben is kézbesítettek egy másik ítéletet, a két tértivevény pedig eltérő kézbesítési időpontokat igazolt. Így nem tért ki arra sem, hogy az ítélethez hozzácsatolt tértivevényről valóban megállapítható-e – az irodai hozzácsatoláson kívül –, hogy a konkrét körülményeket mérlegelve ez igazolja-e a perbeli ítélet indítványozó részére történt kézbesítésének az idejét, és esetleg nem a másik ügy irataiba becsatolt tértivevény. A Kúria mint másodfokú bíróság az indítványozónak az ezzel kapcsolatos érveire nem reagált.
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: nem feladata annak kiderítése, valójában melyik ítéletet melyik tértivevénnyel és melyik napon kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének, és mikor indult a fellebbezési határidő a két ügyben. Az Alkotmánybíróságra tartozó kérdés azonban annak megítélése, hogy ha valamely hiba folytán, különösen, ha ez a hiba visszavezethető a bíróság tévedésére, nem állapítható meg egyértelműen a jogorvoslati határidő kezdete, és ezáltal a vége sem, akkor ennek hátrányos következményei a félre háríthatóak-e, vagyis megfosztható-e a törvényben meghatározott feltételekkel gyakorolható jogorvoslati jogától.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az alapjogi vonatkozásra figyelemmel a bíróságoknak különösen körültekintően kell vizsgálniuk azt, hogy a fellebbező fél a fellebbezési határidőt megtartotta-e. A fellebbezést csak akkor lehet hivatalból elutasítani, ha a fél alátámasztható módon határidőn túl terjesztette elő a fellebbezését. Bár a feltételek teljesítése a fél érdekkörében jelentkezik, az igazolására szolgáló bizonyítékok felett nem rendelkezik teljes körben, azokra nincs feltétlen ráhatása. Ezért, ha a fél a bíróság szabálytalan eljárása miatt kerül abba a helyzetbe, hogy a fellebbezési határidő megtartása vagy meg nem tartása megalapozottan nem dönthető el, ennek hátrányos jogkövetkezményeit nem lehet a fellebbező félre terhelni, vagyis alapos indok nélkül a jogorvoslatihoz való jogától nem fosztható meg.
- [24] A jelen ügyben a bíróság nem járt el kellő körültekintéssel akkor, amikor arról döntött, a fellebbező fél határidőn belül nyújtotta-e be fellebbezését. Nem vizsgálta meg, de nem is vette számításba az indítványozó azon érvelését, hogy egy másik ügyben ugyanakkor a jogi képviselőnek ugyanolyan szám alatt kézbesítettek egy másik ítéletet. Úgy hárította az eljáró bíróság az elkészttség jogkövetkezményeit az indítványozóra, hogy az ügyszámnak az ítéleten és a tértivevényen való elírásából fakadó beazonosítási nehézséget nem vette figyelembe, az ezzel kapcsolatos indítványozói érveléssel nem foglalkozott. Mindezzel pedig megsértette az indítványozó jogorvoslatihoz való alapjogát.
- [25] Következtes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy a bíróság által megállapított tényállást megkérdőjelezze, tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket {lásd például: 3242/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [22]}. Jelen ügyben a Kúria támadott végzésében tényként állapította meg, hogy az elsőfokú ítéletet az indítványozó jogi képviselője számára az iratokba becsatolt tértivevénnyel kézbesítették. Az Alkotmánybíróság ennek a ténymegállapításnak a helyességét az alkotmányjogi panaszban

előadottak és a bírósági iratok alapján azért kérdőjelezte meg, mert az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bíróság a fellebbezés elutasításáról a közvetlen alapjogi vonatkozás figyelembevételével határozott, és az indítványozó érvelésére nem válaszolt. Az eljárási típusú alapjogok érvényesítése kapcsán az Alkotmánybíróság nem tudná megfelelően teljesíteni alaptörvényvédő feladatait, ha csupán a jogszabályi rendelkezések alkotmánnyal összhangban álló értelmezési tartományát jelölhetné ki, de – az iratokból megállapíthatóan – nyilvánvalóan alapjogsértő eljárásról alapuló (és adott esetben a törvényi rendelkezésekkel egyértelműen ellentétes) bírósági határozatot nem semmisíthetné meg.

- [26] Mindezeket egybevetve sem törekszik az Alkotmánybíróság arra, hogy a bíróságok fellebbezési feltételek megtartásának vizsgálatára vonatkozó döntéseit törvényességi szempontból felülbírálja. A fellebbezésre vonatkozó törvényi követelmények vizsgálata és az alapjog gyakorolhatóságának összefonódása miatt azokban az ügyekben tartja indokoltnak az alkotmányossági célú felülvizsgálatot, ahol a bírói döntés nem ad törvényen alapuló, logikus indokot a fellebbezés elutasítására.
- [27] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Pkf.IV.42.863/2015/2. számú végzése alaptörvény-ellenes: sérti az indítványozókat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslat-hoz való alapjogát. Ezért a bírói döntést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette.

III.

- [28] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásokban kiemelt feladatának tekinti, hogy a jogszabályoknak olyan értelmezését fogadja el, amely összhangban áll az Alaptörvényben biztosított jogok érvényesülésével. Ennek során – az Abtv. 46. § (3) bekezdésében előírtakra figyelemmel – az Alkotmánybíróság kötelessége, hogy a hatáskörei gyakorlása során megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeket a jogszabályok értelmezése és alkalmazása során a jogalkalmazóknak feltétlenül szükséges érvényesíteniük” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [29] A Pp. 234. § (1) bekezdése szerint „[a] fellebbezés határideje a határozat közlésétől (219. §) számított tizenöt nap, váltóperekben három nap”. A 237. § szerint, ha a fellebbezés elkésett, az elsőfokú bíróság a fellebbezést hivatalból elutasítja. Ezeknek az egyértelmű jogszabályi rendelkezéseknek az alkalmazása viszonylag ritkán vet fel nehézségeket. Előfordulhat azonban akkor, ha – miként erre a jelen ügy is példát szolgáltat – a kézbesítés időpontja nem állapítható meg. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság szükségesnek látta, hogy az Abtv. 46. § (3) bekezdésében biztosított jogkörével éljen. Ezért megállapította: az idézett szabályok alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a határozat közlésének időpontja a bíróság hibájából nem állapítható meg, akkor az elkéssettség jogkövetkezményeit nem lehet a félre hátrányosan alkalmazni.
- [30] Annak ellenére, hogy a közlés időpontját szokásosan a tértivevényen feltüntetett adatok alapján állapítják meg, a bíróság nincs elzárva attól, hogy ezt a tényt más bizonyítékok alapján határozza meg. Ha azonban ez nem vezet eredményre, és a közlés időpontja megalapozott módon nem határozható meg, akkor ez nem eshet a fellebbező fél terhére. Amennyiben bár a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a határozat közlésének pontos ideje nem állapítható meg, de azok alátámasztják a közlés legutolsó lehetséges időpontját, a bíróság ezt a fellebbezési határidő számítása szempontjából figyelembe veheti, mert a bizonytalanság nem esik a fellebbező fél hátrányára.

IV.

- [31] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [32] Egyetértek a rendelkező rész 1. pontjában foglalt döntéssel, ugyanakkor szükségtelennek tartom a rendelkező rész 2. pontjában foglalt alkotmányos követelmény megfogalmazását az alábbi indokok miatt.
- [33] Az Alkotmánybíróság azokban az ügyekben, amelyekben alkotmányos követelmény megállapításról rendelkezett, jellemzően arra mutatott rá, hogy „[h]a a jogszabályi rendelkezés alkotmányossága a szabályozásban rejlő jogalkalmazási bizonytalanságok miatt kérdéses, az Alkotmánybíróság kifejezetten is megállapíthatja az alkotmányos értelmezés tartományát, vagyis meghatározhatja azokat az alkotmányos követelményeket, amelyeknek a norma értelmezéseinek meg kell felelnie” {8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [71]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően járt el a 9/2013. (III. 6.) AB határozat és a 20/2015. (VI. 16.) AB határozat meghozatala során is. Álláspontom szerint az adott esetben vizsgált jogszabályi rendelkezések esetén ilyen jogalkalmazási bizonytalanság nem tárható fel.
- [34] A Pp. 234. § (1) bekezdésének az adott ügyben vizsgált rendelkezése a törvény hatálybalépése óta változatlan tartalommal határozza meg a fellebbezés határidejét. E rendelkezés alkalmazásával összefüggésben az elmúlt évtizedekben következetes bírói gyakorlat alakult ki. Ebben a bírói gyakorlatban, úgy gondolom, hogy kifejezésre jutnak azok az alkotmányossági szempontok is, amelyeket az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megfogalmazott.
- [35] A Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlatában kialakult, és azóta is következetesen érvényesülő elv, hogy sem a jogorvoslatról szóló téves tájékoztatás (pl. BH 1977.27., BH 1994.210., BH 2007.51., BH 2012.96.), sem a bírósági határozat közzétételének (kézbesítésének) szabályszerűsége körében felmerülő bizonytalanság (pl. BH 1981.194) nem értékelhető a fél terhére. A Legfelsőbb Bíróság a BH 1982.70. szám alatt közzétett – a Kúria jelenlegi gyakorlatában is irányadó – eseti döntésében kifejezetten hangsúlyozta, hogy „[a] fellebbezési határidő számítása szempontjából annak a napnak van jelentősége, amikor a bíróság határozatát a fél részére szabályszerűen kézbesítették”. A döntés indokolása szerint, ha a fél részére „az első fokú ítélet hatályos kézbesítése – a bíróság hibájából – nem történt meg, a fellebbezési határidő [...] valójában még meg sem kezdődött”.
- [36] A fentiek mellett fontosnak tartom kiemelni, hogy a Pp. 234. §-ához fűződő kommentár-irodalomban is hangsúlyosan jelenik meg annak a régi bírói gyakorlatnak a hivatkozása, amely szerint „[a] jogorvoslatra történt tájékoztatás hiányossága, a bíróságnak ügyviteli szabálytalansága és késedelme nem eshet a fél hátrányára, a fellebbezési határidőnek ez okból történt elmulasztását igazolási kérelem nélkül is igazoltnak kell tekinteni (LB P.

törv. 11.20835/1970., BH 1971/9. 6887; PJD V. 414.)". [Kőrös András: XII. Fejezet – Fellebbezés In Petrik Ferenc (szerk.): Polgári eljárásjog I-IV. HVG-ORAC, 2012.]

- [37] A fentiekből következően, úgy gondolom, hogy jelenleg is következetes a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy a fellebbezési határidő számításánál kizárólag a szabályszerű kézbesítés időpontja vehető figyelembe. A bíróság ügyviteli szabálytalanságának a következménye pedig nem eshet a fél hátrányára, és a fellebbezési határidőnek ez okból történt elmulasztását igazolási kérelem nélkül is igazoltnak kell tekinteni. Amennyiben a kézbesítés szabályszerűségével kapcsolatban bármely bizonytalanság felmerül, azt a bíróságnak vizsgálnia kell. Kizárólag akkor állapítható meg a fellebbezési határidő elmulasztása, ha a kézbesítés szabályszerűsége minden kétséget kizáró módon megállapítható.
- [38] A fentiekben kifejtettek alapján úgy gondolom, hogy az adott ügyben nem a Pp. 234. § (1) bekezdéséhez és 237. §-ához fűződő bírói gyakorlatra vezethető vissza a fél alapvető jogának a sérelme, ezért szükségtelennek tartom az alkotmányos követelmény megállapítását.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Cziné Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/815/2016.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 118. számában.

